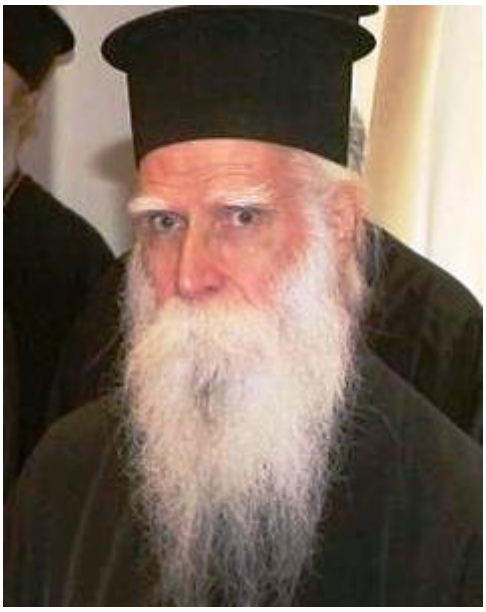
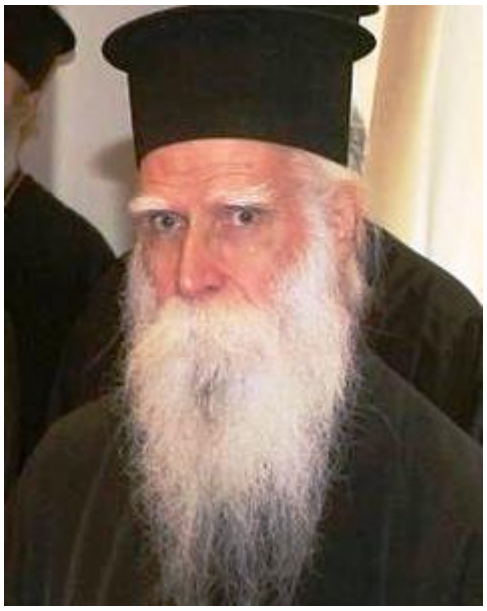
9 Ιουλίου 2022

Τί πρόσφερε στὴν Πρέβεζα ὁ Μελέτιος Καλαμαράς;

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

Προδημοσίευση μὲ ἀφορμὴ τὸ διετὲς μνημόσυνό του ἀπὸ τὸ ὑπὸ ἔκδοσιν βιβλίο τοῦ ἀρχιμ. Θεοδόσιου Μαρτζούχου γιὰ τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη Πρεβέζης Μελέτιο.

Κάνοντας περίπατο μία μέρα στὴν πόλη Βαλμὸν τῆς Ἑλβετίας, συνοδείᾳ ἑνὸς καλοῦ του φίλου, ὁ γνωστὸς μεγάλος Γερμανοτσέχος ποιητὴς Ράϊνερ Μαρία Ρίλκε (1875-1926), εὑρισκόμενος σχεδὸν στὴν τελευταία φάση τῆς ζωῆς του πάσχοντας

ἀπὸ λευχαιμία, ἀπὸ τὴν ὁποία τελικῶς καὶ πέθανε, συνάντησε μία γηραιὰ γυναίκα ποὺ ζητοῦσε ἐλεημοσύνη.

-Δῶστε μου κάτι γιὰ νὰ μπορέσω ν' ἀγοράσω τὸ ψωμί μου, τοὺς εἶπε.

Ὁ Ρίλκε περπατώντας κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕνα ὄμορφο τριαντάφυλλο καὶ τὸ «ἀπολάμβανε» παίζοντάς το στὰ δάχτυλά του. Αὐτονόητα ἔκανε τὴν κίνηση τῆς προσφορᾶς αὐτοῦ τοῦ ὄμορφου λουλουδιοῦ σὲ ἐκείνη τὴν γυναίκα.

-Ὁρίστε, κυρία, εἶναι γιὰ σᾶς, τῆς εἶπε.

-Δὲν σοῦ ζήτησε λουλούδια, κραύγασε ἐκνευρισμένος γιὰ τὴν χειρονομία τοῦ φίλου του ὁ συνοδός-φίλος τοῦ Ρίλκε! Νὰ φάει θέλει! Ψωμὶ δὲν ἔχει, τί νὰ τὸ κάνει τὸ λουλούδι σου...;

Καὶ τότε τὸν διέκοψε διαμαρτυρόμενη ἐκείνη ἡ γηραιὰ κυρία, λέγοντάς του:

-Ὄχι, κύριε, κάνετε λάθος. Μὴ βρίζετε τὸν φίλο σας. Κάνετε λάθος. Ὁ φίλος σας μοῦ ἔκανε πολὺ μεγαλύτερο καλὸ, ἀπὸ τὸ νὰ μοῦ ἔδινε ἕνα νόμισμα γιὰ τὸ ψωμί μου. Μὲ εἶδε καὶ μὲ ἀξιολόγησε, ὄχι σὰν ἕνα ἄδειο στομάχι ἀλλὰ σὰν ἕνα πρόσωπο. Μοῦ ἔδωσε λόγο νὰ ὑπάρχω γιὰ πολλὲς μέρες. Τὸ ψωμὶ θὰ μὲ συντηροῦσε μόνο γιὰ μία-δυὸ μέρες.

Συναντώντας κανεὶς ἕνα τέτοιο περιστατικό, πλημμυρίζει ἀπὸ ὀδυνηρὲς σκέψεις. Σὲ μία ἐποχὴ σὰν τὴν σημερινή, ποὺ ἡ κοινωνικὴ δραστηριότητα ὑπολογίζεται καθ' ἑαυτήν καὶ ὄχι σὰν μέγας κόπος ἀγάπης, πῶς μπορεῖς νὰ μὴ σκεφθεῖς καὶ πάλι τὸν μεγάλο Ντοστογιέφσκη νὰ σοῦ φωνάζει μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἱεροεξεταστῆ του:

«Θὰ 'δίνες ψωμὶ καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ σὲ προσκυνοῦσε, γιατί δὲν ὑπάρχει τίποτα πιὸ ἀδιαφιλονίκητο ἀπὸ τὸ ψωμί, μὰ ἂν ἐκείνη τὴν ἴδια στιγμὴ καταχτοῦσε κανένας τὴν συνείδησή του ἐκτὸς ἀπὸ σένα, ὢ τότε, θὰ 'φθανε στὸ σημεῖο νὰ πετάξει ἀκόμα καὶ τὸ ψωμί σου καὶ θὰ ἀκολουθοῦσε ἐκεῖνον, ποὺ γοήτευσε τὴν συνείδησή του. Σ' αὐτὸ εἶχες δίκιο. Γιατί τὸ μυστικὸ τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης εἶναι τοῦτο: Δὲν θέλει μονάχα νὰ ζεῖ μὰ καὶ νὰ ξέρει γιατί ζεῖ. Ἂν δὲν ἔχει μία στέρεη γνώση τοῦ σκοποῦ γιὰ τὸν ὁποῖον ζεῖ, ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀρνηθεῖ νὰ ζήσει καὶ θὰ προτιμήσει τὴν αὐτοκαταστροφή, ἔστω κι ἂν ὅλα γύρω του εἶναι ψωμιά». (Ἀδελφοὶ Καραμάζωφ σέλ. 108-109 ἔκδ. Γκοβόστη).

«Ἔπεσε» στὰ θολωμένα νερὰ τῆς Πρέβεζας, τὸν Μάρτιο τοῦ 1980, ἕνας ἄνθρωπος ποὺ στὴν ζωή του δέν... χόρτασε τὸ ψωμί. Ἦρθε ὁ πατὴρ Μελέτιος Καλαμαρὰς (ὕστερα ἀπὸ τὴν συγκυρία τοῦ σκανδάλου καὶ μὲ ἀπαίτηση τοῦ μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα) στὴν Πρέβεζα, νὰ διδάξει στοὺς χριστιανοὺς της τὴν ἀπάντηση

σ’ αὐτὴν τὴν πανανθρώπινη ἀγωνία: «Γιατί ζῶ»; Ἔχω τὴν ἐλπίδα μίας μονιμότητας θεϊκῆς ἢ εἶμαι ἕνα «ἄχθος ἀρούρης»;

Ἦρθε σὰν καινούργιος δεσπότης… Ἦρθε ὅμως, ἄραγε, κουβαλώντας ἕνα θεσμικὸ ρόλο ἐκκλησιαστικῆς γραφειοκρατικῆς εὐρυθμίας; Σήμερα πλέον τὸ ξέρουμε σίγουρα: ἦρθε ὡς ἐπίσκοπος, νὰ θεωρεῖ καὶ νὰ φροντίζει τὴν ποιότητα τῆς πορείας τῶν χριστιανῶν του πρὸς τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Πόσοι τὸ κατάλαβαν αὐτό; Κανεὶς δὲν ξέρει…! Ἴσως πολλοί, ἴσως λίγοι! Ὁ σπόρος, ὅσο γερὸς καὶ νὰ ‘ναι, χρειάζεται κατάλληλο χωράφι γιὰ νὰ ἐκδιπλώσει τὰ δεδομένα του. Πάντως σίγουρα κάποιοι, ποὺ τὸν περίμεναν μὲ τὸν θεσμικὸ ρόλο τοῦ Δεσπότη, δὲν κατάλαβαν, τί συνέβαινε μ’ αὐτὸν τὸν περίεργο καλόγερο, καὶ τὸ ἐκφράσανε καὶ ἐντύπως, μετὰ τὴν ἀναχώρησή του γιὰ τὸν Χριστό. Τὰ σχόλια περιττεύουν.

Τριάντα δυὸ χρόνια, μία γενιὰ ὁλόκληρη, δὲν γνώρισε ἄλλον ἐπίσκοπο. «Πατώντας» πάνω σὲ ἀκούσματα ἀρνητικά, γιὰ ἕνα ἄγνωστο σ’ αὐτοὺς ἐκκλησιαστικὸ παρελθόν, οἱ ἄνθρωποι κάτω τῶν σαράντα χρόνων ἔβλεπαν μονίμως στοὺς δρόμους μία ἀσκητικὴ φιγούρα νὰ περιδιαβαίνει ἀνάλαφρα τὰ γνωστά τους κατατόπια. Ἔβλεπαν ἕναν χαμογελαστό, εὐπροσήγορο «παππού», μὲ ἐντυπωσιακὰ μουστάκια, (ποὺ κάλυπταν πλήρως τὸ «ἄχρηστο» γιὰ λήψη τροφῆς στόμα του!), νὰ τοὺς χαιρετᾶ ἐγκάρδια καὶ γοητευτικά. Ἔβλεπαν μία ζωντανὴ διδασκαλία ἁπλότητας, καλοσύνης καὶ ἐλευθερίας. Ὅσοι τὸν ἔβλεπαν, τὸν θαύμαζαν ἢ ἀποροῦσαν. Ἴσως καὶ αὐτοί, μαζὶ μὲ τὸν Σιένγκεβιτς, νὰ ρωτοῦσαν:

Τί μᾶς φέρνεις, ξένε;

Λοιπόν, τί ἔφερε καὶ τί πρόσφερε στὴν πόλη τῆς Πρέβεζας ὁ π. Μελέτιος Καλαμαράς, ἐπίσκοπός της ἀπὸ τὶς 28 Μαρτίου 1980 ἕως τὶς 21 Ἰουνίου 2012; Ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε στὸν ἐνθρονιστήριο λόγο του, τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν τοῦ 1980, εἶχε περιουσία μόνο τὸν Χριστὸ καὶ πρόσφερε στὴν πόλη μόνο τὸν Χριστό. «Εἶμαι ἱερεὺς καὶ τίποτε ἄλλο. Γιατί εἶμαι δοῦλος τοῦ Χριστοῦ. Οὔτε λιγότερο οὔτε περισσότερο. Οὔτε πιὸ πάνω οὔτε πιὸ κάτω. Οὔτε πιὸ δεξιὰ οὔτε πιὸ ἀριστερά. Οὔτε πιὸ μπροστὰ οὔτε πιὸ πίσω. Εἶμαι ἱερέας καὶ τίποτε ἄλλο. Ἐργάτης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Πρόσφερε καὶ κάτι ἀκόμα; Ναί.

Τί;

Τὴν ἀποκατάσταση τῆς ὑπόληψης τῶν ἀξιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Σὲ μία κοινωνία, ποὺ ἦταν «κατακουρασμένη» ἀπὸ τὰ κληρικὰ λάθη τόσο, ὥστε ὁ

Δήμαρχός της δημοσίως νὰ ἐκδηλώνει μὲ χυδαῖες χειρονομίες, στὴν ἐμφάνιση κληρικοῦ, τὴν ἀπαρέσκεια καὶ ἀποξένωση τῶν ἀνθρώπων, ἦρθε αὐτὸς (ὁ Μελέτιος Καλαμαράς) κυριολεκτικὰ ὡς «κανόνας πίστεως, εἰκόνα πραότητος καὶ διδάσκαλος ἐγκρατείας».

Μὲ ἁπλότητα καὶ μεθοδικότητα, μὲ σταθερότητα καὶ ἐλευθερία ἀλλὰ καὶ μὲ ρηξικέλευθη συντηρητικότητα, ἔζησε καὶ πορεύθηκε τριάντα καὶ πλέον χρόνια, μαζὶ μὲ τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς ὑπόλοιπους χριστιανοὺς τοῦ τόπου. Ταξιδεύοντας (τουλάχιστον τὰ πρῶτα δεκαπέντε χρόνια) μὲ τὰ δημόσια μέσα συγκοινωνίας (ΚΤΕΛ), χωρὶς αὐτοκίνητα πολυτελείας, χωρὶς τὶς ἀφελεῖς ἐκκλησιαστικὲς «μεγαλειότητες τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐνδυμασιῶν», δίδασκε μὲ τὸ ἦθος του τὴν ἠθικὴ τοῦ χριστιανισμοῦ, ποὺ δὲν εἶναι ἕνας στεῖρος μοραλισμὸς, ἀδιέξοδος καὶ ἄχρηστος, ἀλλὰ εἶναι «μόρφωση» τοῦ ἤθους τοῦ Χριστοῦ στὶς ἀξιολογήσεις καὶ στὶς ἐνέργειες τῶν ἀνθρώπων.

Φυσικά, μέσα στὰ τόσα χρόνια, ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα, στὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἀναφερθεῖ καὶ νὰ τὰ ἐπισημάνει. Θεωρῶ, ὅμως, ὅτι ὁ μακάριος πατέρας μας Μελέτιος ἐμφάνισε καὶ «ἐπέβαλε» σὲ ὅλους ἐμᾶς δυὸ καίρια, θεμελιώδη καὶ οὐσιαστικὰ κεφάλαια ἀνθρώπινης ποιότητας καὶ ζωῆς. Μᾶς ἔμαθε μὲ τὸ ἦθος τοῦ τρόπου του καὶ τὴν ὅλη του βιοτῆ: α. ὅτι πάνω ἀπὸ τὴν κοιλιά, ὑπάρχει ἡ καρδιά καὶ β. ὅτι πάνω ἀπὸ τὸ μυαλό, ὑπάρχει ὁ Θεός.

Ἄ) Πάνω ἀπὸ τὴν κοιλιά, ὑπάρχει ἡ καρδιά.

Πάνω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ, ὑπάρχει ἡ καρδιά, ὄχι ὡς βιολογικὴ θέση μέσα στὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμό! Αὐτὸ εἶναι τεχνικὸ καὶ ἀδιάφορο. Ὑπάρχει ἡ καρδιὰ παραπάνω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ, ὡς ποιοτικὴ προτεραιότητα καὶ ἐπιλογή. Οἱ προτεραιότητες καὶ ἡ ἀξιολογικὴ τους κατάταξη φανερώνουν τὰ κριτήρια τοῦ ἀνθρώπου.

Δείχνουν, τί θέλεις, πρῶτα ἀπ’ ὅλα, νὰ ἱκανοποιήσεις καὶ νὰ καλύψεις! Θέλεις νὰ «χορτάσεις» τὴν κοιλιά σου ἢ τὴν καρδιά σου; Σὲ νοιάζει, μὲ τί θὰ περάσεις τὴν ἡμέρα σου ἢ πῶς θὰ τὴν περάσεις;

Σὲ μία ἐποχὴ, ποὺ οἱ κατ’ ἔνστικτον ἀνάγκες θεωροῦνται ὅροι sine qua non γιὰ ἐπιβίωση, στὰ μάτια τῶν σημερινῶν, νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ περιορίζει τὶς ἀνάγκες του καὶ νὰ ζεῖ μὲ ἐλάχιστα, καὶ τὸ ἀκόμα δυσκολότερο, νὰ εἶναι ἀποδεσμευμένος καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν «σωματικὴ φορολογία» τῆς σεξουαλικότητας, ὄχι ἀπὸ καταφρόνηση ἀλλὰ ἀπὸ θυσιαστικὴ ὑπέρβαση, φαντάζει... ἢ παρανοϊκὸ ἢ θεϊκό! Ὁ ἔλεγχος τοῦ διπόλου (παρανοϊκὸ ἢ «θεϊκό») γίνεται ἀπὸ τὴν ποιότητα ζωῆς, ποὺ ἐκφράζεται καὶ «βγαίνει» στὴν καθημερινότητα τοῦ ἀνθρώπου, μετὰ ἀπὸ μία

τέτοια ἐπιλογή!

Ὅποιος πλησίαζε καὶ συναναστρεφόταν τὸν Μητροπολίτη Μελέτιο εἶχε νὰ διηγεῖται γιὰ τὴν εὐπροσηγορία, τὴν ἄνεση καὶ τὴν χαρούμενη ἀτμόσφαιρα ποὺ γεννοῦσε ἡ παρουσία του. «Κάθε φορὰ ποὺ ἔσκυβες νὰ πάρεις τὴν εὐχὴ του -ὅποιος καὶ ἂν ἤσουν- ἀγκάλιαζε μὲ τὸ δεξί του χέρι τὸ σκυμμένο σου κεφάλι καὶ τὸ ἀκουμποῦσε πατρικὰ στὸ στῆθος του. Πλημμύριζες καλοσύνη καὶ ἀγάπη Χριστοῦ. Σοῦ μιλοῦσε μὲ τέτοια στοργή, ποὺ ἔνιωθες πὼς θὰ ἤθελες νὰ γίνεις καλύτερος γιὰ νὰ τὴν ἀξίζεις» (Β. Ἀργυριάδης: Ὅσο μπορεῖς. ἔκδ. Ἐν Πλῷ).

Ἡ καρδιὰ τοῦ π. Μελετίου ἔβλεπε μὲ τὴν χαρὰ τῆς καθαρότητας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ ἐνδογενεῖς ἐμπαθεῖς καταστάσεις τὸν καθένα καὶ τὸν ἀξιολογοῦσε κατὰ τὴν (κυριολεκτικῶς) «καλήν του καρδίαν», πράγμα ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ κάνει καὶ λάθη στὶς ἐπιλογές του! Ὅταν τοῦ τὸ λέγαμε, ἀπαντοῦσε: Δὲν πειράζει, ἐλπίζω ὁ Χριστὸς θὰ μὲ καταλάβει. Αὐτὴ εἶναι ἡ καρδιά μου... ἔτσι βλέπω! Πῶς μπορῶ νὰ βλέπω μέ... ὑπόνοιες;!

Ἡ ὅλη του ἡ παρουσία καὶ ὁ σωματότυπός του διαβεβαίωνε, ὅτι γι’ αὐτὸν ἡ καρδιὰ τοῦ ἦταν πάνω ἀπὸ τὴν κοιλιά του! Ὅταν, πειράζοντάς τον, τοῦ τὸ λέγαμε, ἀπαντοῦσε ὅτι τὰ φαινόμενα... ἀπατοῦν καὶ ὅτι ἕνα τέτοιο θέμα εἶναι στάση ζωῆς καὶ ὄχι... μεγέθους σώματος! Ὅταν τοῦ λέγαμε, ὅτι αὐτὰ τὰ λέει γιὰ παρηγοριά μας, «θύμωνε» καὶ μᾶς θύμιζε τὸν στάρετς Λεωνίδα τὸν Ρῶσο, ποὺ ἦταν σωματώδης καὶ μᾶς ἔλεγε τὸ ψαλμικό, ὅτι ἡ καρδία εἶναι... βαθεία (ψάλμ.63,7) καὶ γι’ αὐτὸ χρειάζεται κανεὶς κόπο γιὰ νὰ τὴν... δεῖ!! Πάντως ἡ τοποθέτησή του καὶ ἡ στάση ζωῆς του ἦταν, ὅτι κόπος χρειάζεται γιὰ καθαρισμὸ τῆς καρδιᾶς, ποὺ ὅταν αὐτὸ ἀρχίσει (... ἢ τὸ μετριότερον καθαιρόμενος... Γρ. Θεολόγος), τότε ἡ ἀξιολογικὴ σειρὰ ἀναδεικνύεται αὐτονόητα καὶ ὁ ἄνθρωπος συνειδητοποιεῖ τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ : «δὲν ζεῖ κανεὶς μονάχα μὲ ψωμί» (Λούκ.4,4). Τότε καταλαβαίνει, ὅτι δὲν εἶναι περισσότερο δική του ἡ κοιλιά του ἀπὸ τὴν καρδιά του! Ἴσα-ἴσα συνειδητοποιεῖ, ὅτι ἡ καρδιὰ «πεινάει» περισσότερο καὶ ὀδυνηρότερα, ἂν...κάποιος δὲν τὴν χορτάσει!

Ἔλεγε (αὐτὸς ποὺ δὲν εἶχε πολλά-πολλὰ μὲ τὴν ποίηση, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε, ὅτι μᾶλλον τοῦ ἦταν ἀδιάφορο θέμα) ἕναν στίχο τοῦ ἕβδομου χορικοῦ ἀπὸ τὸν «Βράχο» τοῦ T. S. Eliot, ποὺ τὸν εἶχε ἐντυπωσιάσει: «...λαχταρώντας γιὰ ζωὴ πέρ’ ἀπ’ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ ἔκσταση, ποὺ δὲν τὴν δίνει ἡ σάρκα...» ἐπεξηγώντας, ὅτι ἐπιδίωξη δὲν εἶναι ἡ ἔκσταση ἀλλὰ ἡ συνειδητοποίηση, τοῦ τί μπορεῖ νὰ «δώσει» κάθε τμῆμα τοῦ ἐνιαίου ἑαυτοῦ μας. Καὶ ὅτι, ἂν γίνει σύγχυση προτεραιοτήτων, πολὺ περισσότερο ἄρνησή τους, τότε ἡ καρδιὰ καταντάει νὰ «ἀπέχει πόρρω» καὶ ἡ κοιλία νὰ εἶναι μόνο «σάρκα» καὶ τότε ὁ Χριστὸς κάνει διαπιστωτικὴ ἀπόφανση τό: «οὐ μή καταμείνη τό πνεῦμα μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τόν αἰῶνα, διά τό

εἶναι αὐτούς σάρκας» (Γεν.6,3).

Β) Πάνω ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὑπάρχει ὁ Θεός.

Ἕνας ἄνθρωπος μὲ διανοητικὸ δείκτη εὐφυΐας σχεδὸν σὲ σημεῖο ἰδιοφυΐας, ὅπως ἦταν καὶ εἶχε ὁ μακάριος πατέρας μας Μελέτιος, φυσικὸ εἶναι νὰ ἐπαναλαμβάνει, ὅτι: «δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάνει κάποιος στὴν ζωὴ του συνταγὴ εὐτυχίας τὴν βλακεία καὶ τὸ νὰ μὴ σκέφτεται».

Εἶχε σαφῶς συνειδητοποιήσει καὶ ξεκαθαρίσει, ὅτι τὸ μυαλό, ὅσο μεγάλο καὶ πολὺ καὶ ἂν εἶναι σὲ κάποιον ἄνθρωπο, δὲν φτάνει νὰ λύσει ὅλα τὰ θέματά του. Ὅτι τὸ μυαλὸ ἔχει ἁρμοδιότητα καὶ βεληνεκές, σὲ ὅλα τὰ κτιστὰ καὶ ἀνθρώπινα (ἐπιστήμη-γνώσεις-ἔρευνα-ἀνακαλύψεις), δηλαδὴ μέχρι τὰ ὅρια τοῦ ἀκτίστου!

Ἀπὸ τὸν π. Ἰωὴλ μετέφερε χαραγμένο βαθειὰ μέσα στὸ νοῦ του τὸ φρόνημα οὐσιαστικῆς ταπείνωσης, δηλαδὴ ἀληθοῦς αὐτογνωσίας, ποὺ σημαίνει· πρῶτον, σαφῆ προσδιορισμὸ τοῦ περατοῦ τῶν δυνατοτήτων τοῦ μυαλοῦ, ὅσο πολλὲς καὶ ἂν εἶναι αὐτές, καὶ δεύτερον, σαφῆ ἐπίγνωση τῆς ἀνάγκης «χρηστικοῦ» προσδιορισμοῦ τῶν γνώσεων ποὺ ἀποχτιοῦνται μὲ τὸ μυαλό! Ἔλεγε π.χ., τί νὰ τὸ κάνεις, ὅτι ἔμαθες καὶ ξέρεις, πόσες ρέγκες ἔχει ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς κατὰ εἶδος καὶ γένος; Καλὴ γνώση καί... ἄχρηστη. Σὲ τί θὰ σὲ βοηθήσει ἡ ἀστρονομικὴ γνώση τῆς ἀπόστασης Ἡλίου-Γῆς ἢ τοῦ πλανήτη Δία ἀπὸ τὸν πλανήτη Κρόνο; Ἢ ἡ μοριακὴ δομὴ τῆς κυτταρικῆς μεμβράνης στὰ ἀσπόνδυλα; Πολλές, καλές καὶ, ἐν πολλοῖς, ἄχρηστες γνώσεις.

Ἔχει σημασία νὰ καμαρώνεις γιὰ τὸ μυαλὸ καὶ τὶς γνώσεις σου (συγκρινόμενος μὲ ἄλλους..!), χωρὶς νὰ συνειδητοποιεῖς, ὅπως ἔλεγε καὶ ἡ Simone Weil, ὅτι καμαρώνεις ὅπως καμαρώνει ὁ φυλακισμένος γιὰ τὴν εὐρυχωρία τοῦ κελιοῦ του!!;;

Ρωτοῦσε: Ὑπάρχει ἄλλη γνώση;

Καὶ ἀπαντοῦσε ὁ ἴδιος: Ναί, μία γνώση ὑπερτέρα πάσης γνώσεως!!

Ἡ γνώση τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Ἀξία ἔχει τὸ μυαλό, γιατί μᾶς ὁδηγεῖ σ’ αὐτὸ τὸ εἶδος γνώσεως. Νὰ μᾶς γνωρίσει ὄχι... λειτουργίες δημιουργημάτων ἀλλὰ τὸν Δημιουργὸ τῶν δημιουργημάτων. Μὲ τὸ μυαλὸ ὁ ἄνθρωπος μαθαίνει, πῶς λειτουργοῦν τὰ κτίσματα· μὲ τὴν ὑπερτέρα γνώση, τὴν πίστη δηλαδή, μαθαίνει τὸ γιατί τῶν κτισμάτων. Ὄχι τὸν λόγο τῶν κτισμάτων ἀλλὰ τὴν γενεσιουργό τους δύναμη καὶ κίνηση. Μαθαίνει γιὰ τὴν ἀγάπη ποὺ ἔφτιαξε τὸν κόσμο. Μαθαίνει γιὰ τὴν ὁμορφιὰ αὐτῆς τῆς ἀγάπης, ποὺ ξεπερνάει λόγους καὶ αἰτίες. Ἡ ὁμορφιὰ δὲν ἔχει «χρησιμότητα» καὶ «λόγο». Ἁπλῶς «φωνάζει». Δηλοποιεῖ τὴν ἀγάπη τοῦ Ἀκτίστου... Κτίστου!

Τὸ μυαλὸ ἔχει αὐτὴ τὴν οὐσιώδη ἁρμοδιότητα καὶ διακονία, τὴν βοήθεια στὸν ἄνθρωπο γιὰ ἐπίγνωση τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Τὸ μυαλὸ ρωτάει, γιὰ νὰ βοηθήσει στὴν γέννηση τῆς πίστης. Ὁ «τοκετός» εἶναι δύσκολος καὶ κάποιες φορὲς γεννιέται... «νεκρός», ὅμως τουλάχιστον δὲν γίνονται... «ἐκτρώσεις»!!

Ἡ πίστη ὑπερβαίνει τὴν ἐρώτηση (μυαλό) ἀλλὰ δὲν τὴν συντρίβει. Ἡ ἐρώτηση κρατάει σὲ ἑτοιμότητα τὴν πίστη. Ὁ π. Μελέτιος «ἐνέπαιζε» αὐτοὺς, ποὺ φοβόνταν καὶ δαιμονοποιοῦσαν τὸ μυαλὸ ὡς αἴτιο τῆς ἀθεΐας. Ἔλεγε: Δὲν σὲ κάνει ἄθεο τὸ μυαλό σου ἀλλά... ἡ ἀμυαλιά σου. Δὲν ἔχεις κίνδυνο ἀπὸ τὴ σκέψη ἀλλὰ ἀπὸ τὴν... ἐπιπολαιότητα. Ὑπάρχουν ἀνόητοι ἐπιστήμονες ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀνοητότεροι χριστιανοί. Ἐκεῖνοι (οἱ ἐπιστήμονες) νομίζουν, ὅτι ξέρουν τὰ πάντα (ἄραγε καὶ τὸν λόγο; ἔλεγε), ἐτοῦτοι (οἱ χριστιανοί) νομίζουν τὴν βλακεία ἀρετὴ καὶ φοβοῦνται μὴ μείνουν χωρίς... ἀρετὲς ἂν ἀρχίσουν νὰ διαβάζουν! Ἀφῆστε τους! Δὲν θὰ συναντηθοῦν ποτέ. Ἐμεῖς μακριὰ καὶ ἀπὸ τοὺς δυό.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος, ἔλεγε ὁ μακάριος πατέρας μας, καταλάβει, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ μυαλό του, τότε χάνει τὴν μεγάλη ἰδέα ποὺ ἔχει γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ ἀναζητᾶ καὶ βρίσκει (ἂν ψάχνει μὲ ἐπίπονη εἰλικρίνεια) τὸν Θεό. Τότε ὁ ἐπιστήμονας ἀποχτάει τὴν ὀξυδέρκεια νὰ «βλέπει», τί δὲν ξέρει, νὰ συνειδητοποιεῖ τὸ εὖρος καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἄγνοιάς του καὶ νὰ «ταπεινώνεται» σὲ πνευματικὴ διαδρομή: α. δὲν ξέρω, β. Δημιουργὸς ὑπάρχει, γ. ὁ Χριστὸς εἶναι σωτήρας τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ χριστιανὸς καταλαβαίνει μὲ τὸ μυαλό του, ὅτι ἡ πίστη εἶναι τὸ μυστήριο τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης. Καταλαβαίνει, ὅτι δὲν εἶναι ἡ σκέψη τὸ σπουδαιότερο ἀλλὰ ὅτι ὑπάρχει μία σκέψη ὑπερτέρα κάθε σκέψεως, ἡ ὁποία καὶ νοηματοδοτεῖ τὰ πάντα καὶ εἶναι ἡ ἀπάντηση κάθε ἐρωτήσεως! Ἡ πίστη εἶναι τὸ μόνο οὐσιαστικὸ παράδοξο στὸν κόσμο. Δὲν ἐξαφανίζει τὶς ἐρωτήσεις τῆς ἀμφιβολίας ἀλλὰ τὶς ὁδηγεῖ στὴν συνειδητοποίηση (ἀπὸ μέρους τους) τῆς σχετικότητάς τους.

Πίστη εἶναι: πραγμάτων ἔλεγχος, οὐ βλεπομένων. Ὁ Βλέπων εἶναι ὁ Χριστός καὶ οἱ κατὰ μετοχὴν του βλέποντες γίνονται ὁδηγοὶ τῶν ἀδελφῶν τους. Ἡ μετοχὴ ξεκινάει μὲ τὸ μυαλὸ, ὡς ἀρχικὸ σκαλοπάτι, καὶ «ἐκτινάσσεται» σὲ δυσθεώρητα ὕψη θεωρίας, στὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς καὶ βλεπόμενος παραμένει μυστήριο!

Ὁ μακάριος πατέρας μας Μελέτιος συνειδητοποιοῦσε τὴν συμφορὰ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος βουλιαγμένος στὸν ὑποκειμενισμό δὲν «μπορεῖ» νὰ δεχτεῖ τίποτε καὶ κανέναν παραπάνω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του. Ἀντίθετα, ὅλη ἡ παρουσία τοῦ Μελετίου, ὁ τρόπος καὶ τὸ κήρυγμά του, ἦταν, ὅτι πάνω ἀπὸ τὸ μυαλὸ (ὑποκειμενισμός) ΕΙΝΑΙ ὁ Θεός, ποὺ πρέπει νὰ τὸν βρεῖς ἀρχικὰ μέ... τὸ μυαλό!

Ἐμεῖς σήμερα, στὴν προσευχὴ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ ἐκεῖνον (διετὲς Μνημόσυνόν του), ἂς τοῦ ποῦμε:

Πυξίον θείου Πνεύματος, θεομακάριστε, ἐδείχθης, Πάτερ, τά θεῖα δόγματα ἐγγεγραμμένα φέρων ἐν γνώσει θεϊκῇ· ὧν τῇ ἀναπτύξει κατεφώτισας τούς τῇ ἀγνωσίᾳ κινδυνεύοντας· διό ταῖς σαῖς πρεσβείαις, αἴτησαι ἡμῖν πᾶσι τό μέγα ἔλεος.

Πυξίδα (ποὺ σημαίνει καὶ πολύτιμο κιβώτιο μὲ θησαυρούς) τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου ἀνεδείχθης, θεομακάριστε Πάτερ, ἔχοντας «γραμμένη πάνω σου» τὴν διδασκαλία καὶ τὴν γνώση τοῦ Θεοῦ· μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς θεϊκῆς διδασκαλίας καὶ γνώσης πού μᾶς «παρέθεσες» μᾶς κατεφώτισες, ἐμᾶς, ποὺ κινδυνεύαμε ἀπὸ ἄγνοια καὶ ἐπιπολαιότητα.

Μὲ τὶς παρακλήσεις σου, ζήτησε ἀπὸ τὸν Χριστὸ γιὰ ὅλους μας τὸ μέγα Του ἔλεος.

Πηγή: agiazoni.gr